

D é r A n d r á s

Jelölt terek

/ Igor Minárik kiállítását megidézve

„Legyünk bárhol, a lényeg ott van, de csak
egy óvatlan lépés
és már el is mentünk mellette.” (Tao)

Kandinszkij és Klee – Cage és Philipp Glass. Nem tévedés, nem keverem össze a képzőművészeket a zeneszerzőkkel. Variábilis monotonitás. Minimál. Mantrafüzér. Matematika és biológia. A létezés lüktető kifeszülése. Az élet forgataga a színekben való játékos tobzódás mi más lehetne, mint az öröm túlcsondulása. A világ tapasztalása belülről és kívülről. Nagyítója fölé görbülő háttal, figyelmes tekintettel, apró, céltudatos és pontos ecsetvonásokkal dolgozik. Ez az összpontosított energia sugárzik képeiből és von engem, nézőt, az alkotás részesévé, időben időtlen megfigyelővé. Lehajlok a kép alatti szöveghez: nincs cím. Na kössz szé-

pen, ezzel is magamra maradtam, mármint a megértéssel. De levehetem az alkotás pontos időtartamát, mert ezt fontosnak tartja Minárik tudomásunkra hozni. Mintegy apró figyelmeztetés az elhamarkodott véleménynyilvánítónak... Idő. Ami beteljesedik. Egy festmény is elhelyezhető az időben, csak máshogy, mint egy film.

Térképek és fali szöttesek ritmikus elrendeződése. A textilművész feleség, Eva Cisarova hatása lenne? Meglehet. A formák világában feloldódó valóság extravaganciája. A 20-as évek film avantgárdja meghirdette a cinema pur-t, a tiszta filmet, Minárik a tiszta vonalat. Villannak a formák, kilépnek a síkból

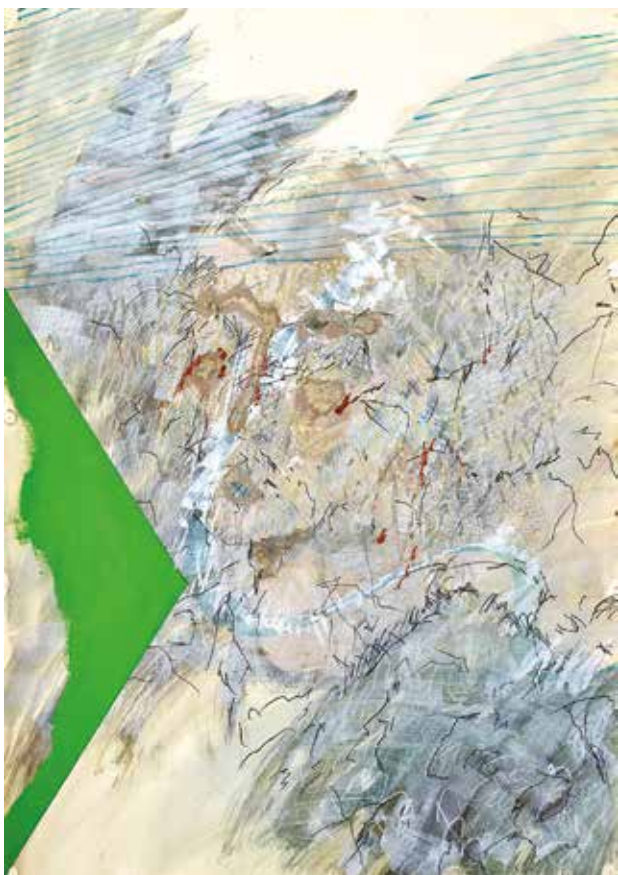
Nonfiguratív kompozíció / 1977

Szakadás / 1974

Cím nélkül / 1986

Kompozíció I. / 1975

Akt / 1979

Kompozíció II. / 1974

Kompozíció III. / 1996

és cikáznak, bele a szemembe, egyenesen a szembogaramba fúródnak, felfúzik a csapokat és a pálcikákat, Minárik vonalain táncikálnak. Itt a szem nem nyugodhat, nincs megállás. Szívritmus zavart idéznek elő, mégis mosolygok, jókedvű leszek. Ezt hogy csinálja? Hogy éri el? Derű, a természet szeretete, bölcsesség. No meg persze szakmai tudás, de ezt hitelesebben és pontosabban Helena Markusková művészettörténész falszövege tolmácsolja. Én maradok a laikus szemlélődő, néző szerepében. Hogy készülnek ezek a miniatűrök, amik egyszer kényszeres hullámok, másszor fintorgó gyermekrajzok, a kvantummező láthatatlan világát feltáró remek. Fontos az, hogy hogyan készült? Kielégíthető ez a természetes kíváncsiság, de azt gondolom, hogy Igor Minárik öröme akkor lenne nagyobb, ha befutnánk tereit, belebonyolódnánk vonalaiba, megütnénk asszamlázsain, hogy „*azta, milyen talált holmik szervesülnek itt egyé*”. Ariadne fonala itt nem zsinórmérték. Elképzelem a művészházaspár lakását: mindenütt színes fonalak, a mennyezeten, az ágyban, a Smart Tv-ből is pixelfonalak (szerintem nincs is Tv-jük), cérnametélt helyett a vasárnapi húslevesben.

Szubjektív mintázatok az érzéki világról. Farostlemezeken és kartonpapíron, temperával az univerzum. Láthatatlan lüktetés, érzelmi metaforák. A filmművészet szakrális vonulatában Dreyer, Ozu, Bresson küzdelme, hogy a filmi trivialitást meghaladva eljuszanak az immanensen túlra. Itt ezen a kiállításon ide jutottunk. Minárik kacskaringós fonalai jól bevitték minket az erdőbe. Amit szabad szemmel nem láthatunk. Kaotikusnak is tűnhetnek, mert nem ismerjük fel a mögöttes rendszert, amint a Természet is kiismerhetetlen véletlenszerű számunkra. Ám minden mögött rejtőzik egy eddig fel nem ismert mintázat.

Gerardus van der Leeuw a Szentség művészetben való megjelenéséről írt tanulmányában arra a következtetésre jut, hogy kezdetekkor minden művészeti forma vallásos volt, de a századok folyamán fokozatosan az egység széttöredezését szenvedte el. Ennek az egységnek a visszaállításán bíbelődik Igor Minárik, nagyítója fölé görbülve. A létező valóság egyetlen összefüggő egészként jelenik meg. Ahogy tegnap a kiállítást nézve mondta a feleségem, Denisa, hogy a „*természet fraktál*” elképzelésből ered Minárik művészete. A mikro – és makro környezet

szélsőértékei jelennek meg. A „*Nagy Egész*” és az „*Elemi Részecske*” egy térbe szervezése.

„*A geometria már a teremtés előtt is létezett.*” – sugallja számomra Minárik, Platónat idézve. Kandinszkij, Malevics, Klee az euklideszi geometriára támaszkodott. Igor Minárik továbblép, újragondol, a titokzatos „*Pi*” jelenik meg az enyészpontban. Fraktálgeometria. A „*Pi*” egy valós, irracionális, transzcendens szám, egy egyszerű arányossági tényező. De lehetséges, hogy léteznek a „*Fraktál Univerzumban*” eddig nem sejtett aspektusai is. Egy francia matematikus, Gaston Julia majd száz éve leírt képlete elevenedett meg 1975-ben Benoit Mandelbrot számítógépén. Ő figyelte meg elsőként, hogy a fraktálképek ismétlődő, önhasonló mintázatokat követnek. A fraktálképek kaotikus összetettségétől elválaszthatatlan az örökké ismétlődő mintázatok egymásba ágyazott jelenléte, írja Dr. Bruce Lipton. A fraktálképek által generált csodálatos képek most itt, Szentendrén, Igor Minárik jóvoltából, teremtő tehetőségéből nyernek új gyönyörűséget számunkra.

Kompozíció IV. / 2003